

Mediefrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet 17 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2007 som rör radio- och tv-frågor samt film- och censurfrågor. Samtliga yrkanden avstyrks.

Då det gäller radio- och tv-frågor hänvisar utskottet i flera fall till arbetet inom den pågående public service-utredningen, som inte bör föregripas. Flera motioner som handlar om grannlands-tv avstyrks med hänvisning bl.a. till problem av upphovsrättslig och därmed även av ekonomisk natur.

Bland filmfrågorna behandlas en motion om den bristande konkurrensen på biografmarknaden. Utskottet hänvisar till att frågor om biografmarknaden torde komma att behandlas ingående i arbetet med att bereda en ny filmpolitik för tiden efter 2010.

I en motion föreslås att den som visar elektroniskt distribuerad film ska slippa betala avgift till Biografbyrån för tillståndskort. Eftersom frågan är filmpolitiskt intressant torde även den komma att aktualiseras i arbetet med att utforma den framtida filmpolitiken.

I fyra motioner krävs en översyn av censurlagstiftningen. Även om det finns omständigheter som talar för en översyn menar utskottet att det ankommer på regeringen att noga följa frågan och överväga behovet av ändringar i lagstiftningen.

I betänkandet finns två reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	5
Radio- och tv-frågor	5
Utflyttning av SVT	5
Seniorkanal i SVT	5
Lyssnarombudsman på Sveriges Radio	6
Lokalradion i Skåne	7
Public service och nationella minoriteter	7
Grannlands-tv	8
Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland	11
Filmfrågor	12
Konkurrens på biografmarknaden	12
Filmfestival på temat kvinnovåld	14
Censurfrågor	15
Översyn av Biografbyråns roll	15
Censuravgift för digitala filmer	16
Reservationer	19
1. Grannlands-tv, punkt 6 (v)	19
2. Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland, punkt 7 (v)	19
Särskilda yttranden	21
1. Public service och nationella minoriteter, punkt 5 (v)	21
2. Konkurrens på biografmarknaden, punkt 8 (s, v)	21
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	22
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	22

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Utflyttning av SVT**

Riksdagen avslår motion
2007/08:Kr206 av Eva Flyborg (fp).

2. **Seniorkanal i SVT**

Riksdagen avslår motion
2007/08:Kr259 av Solveig Ternström och Eva Selin Lindgren (båda c).

3. **Lyssnarombudsman på Sveriges Radio**

Riksdagen avslår motion
2007/08:Kr303 av Olle Thorell (s).

4. **Lokalradion i Skåne**

Riksdagen avslår motion
2007/08:Kr325 av Margareta Pålsson (m).

5. **Public service och nationella minoriteter**

Riksdagen avslår motion
2007/08:K330 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 4.

6. **Grannlands-tv**

Riksdagen avslår motionerna
2007/08:Kr214 av Ulf Nilsson m.fl. (fp),
2007/08:Kr251 av Christer Winbäck (fp),
2007/08:Kr255 av Stefan Tornberg (c) och
2007/08:Kr306 av Lars Wegendal (s).

Reservation 1 (v)

7. **Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland**

Riksdagen avslår motion
2007/08:K330 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 2.

Reservation 2 (v)

8. **Konkurrens på biografmarknaden**

Riksdagen avslår motion
2007/08:Kr331 av Thomas Bodström (s).

9. **Filmfestival på temat kvinnovåld**

Riksdagen avslår motion
2007/08:Ju246 av Carina Hägg (s) yrkande 15.

10. Översyn av Biografbyråns roll

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:Kr218 av Magdalena Andersson (m),

2007/08:Kr265 av Sten Nordin och Fredrik Schulte (båda m),

2007/08:Kr310 av Finn Bengtsson och Karl Sigfrid (båda m) och

2007/08:Kr314 av Tomas Tobé och Jessica Polfjärd (båda m).

11. Censuravgift för digitala filmer

Riksdagen avslår motion

2007/08:Kr351 av Hans Wallmark (m).

Stockholm den 25 mars 2008

På kulturutskottets vägnar

Siv Holma

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Siv Holma (v), Cecilia Wikström i Uppsala (fp), Cecilia Magnusson (m), Margareta Israelsson (s), Lars Wegendal (s), Mats Johansson (m), Anders Åkesson (c), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Hans Wallmark (m), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Olof Lavesson (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Solveig Hellquist (fp), Esabelle Dingizian (mp), Göran Montan (m) och Gunilla Tjernberg (kd).

Utskottets överväganden

Radio- och tv-frågor

Utflyttning av SVT

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att flytta ut Sveriges Television till Göteborg. Riksdagen bör inte föregripa resultatet av pågående utredningsarbete.

Motionen

I *motion Kr206* hävdar Eva Flyborg (fp) att större mångfald skulle skapas i Medie-Sverige om Sveriges Television (SVT) placerades utanför huvudstaden. Nyhetsrapporteringen i landet skulle då inte längre domineras av ett ensidigt utbud från Stockholm. Motionären föreslår därför att en utflyttning av SVT till Göteborg ska utredas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner om att det nuvarande sändningstillståndet för SVT gäller för perioden 2007–2009. Enligt de villkor som är knutna till sändningstillståndet ska bolagets nyhetsrapportering bedrivas så att en mångfald i nyhetsurval, analyser och kommentarer kommer till uttryck i olika program. Nyhetsförmedlingen ska ha olika perspektiv så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter. Enligt anslagsvillkoren ska SVT ha en decentraliserad organisation som skapar goda förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå.

En särskild utredare har regeringens uppdrag att analysera om det finns behov av förändringar i sändningsvillkoren och – om så är fallet – lämna förslag som föranleds av analysen (dir. 2007:71). Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2008. Resultatet av utredningens arbete och regeringens ställningstagande med anledning därav bör inte föregripas av riksdagen. Motion Kr206 (fp) avstyrks.

Seniorkanal i SVT

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag som syftar till att SVT ska inrätta en särskild programkanal för äldre. Resultatet av den pågående public service-utredningen bör avvaktas.

Motionen

I *motion Kr259* av Solveig Ternström och Eva Selin Lindgren (båda c) hävdar motionärerna att åldersdiskriminering har blivit ett allvarligt problem i Sverige. För att motverka detta föreslår de att SVT ska inrätta en särskild seniorkanal.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka vikten av att SVT liksom de två andra programföretagen i allmänhetens tjänst, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB, har ett brett och mångsidigt programutbud som tillgodoser skiftande intressen och beaktar olika förutsättningar hos befolkningen. Detta är också en av utgångspunkterna för den ovan nämnda särskilda utredarens uppdrag (dir. 2007:71). I avvaktan på resultatet av utredningen och kommande regeringsbehandling bör riksdagen inte vidta någon åtgärd med anledning av motionen. Motion Kr259 (c) avstyrks.

Lyssnarombudsman på Sveriges Radio

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att en funktion som lyssnarombudsman ska inrättas vid Sveriges Radio. Det ankommer på företaget att under löpande tillståndsperiod självt avgöra om en lyssnarombudsman ska anställas.

Motionen

I *motion Kr303* föreslår Olle Thorell (s) att Sveriges Radio (SR) ska inrätta en funktion som lyssnarombudsman. Lyssnarnas åsikter om vad som anses vara värdefullt och omistligt i utbudet skulle då kunna tas till vara.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det ankommer på SR att under löpande tillståndsperiod avgöra om en lyssnarombudsman ska anställas. Utskottet har inhämtat att programföretaget valt att ta hand om lyssnarnas synpunkter, förslag och förfrågningar på annat sätt och att företaget kontinuerligt arbetar med service- och tillgänglighetsfrågor.

I sammanhanget bör nämnas att lyssnarnas möjligheter att framföra formella klagomål på programmen hanteras av Granskningsnämnden för radio och TV som prövar om SR brutit mot sändningstillstånd eller anslagsvillkor.

Utskottet avstyrker därmed motion Kr303 (s).

Lokalradion i Skåne

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att Sveriges Radio ska ha en centralredaktion som är gemensam för hela Skåne län. Under löpande tillståndsperiod beslutar SR själv om sin organisation.

Motionen

I *motion Kr325* av Margareta Pålsson (m) påpekar motionären att Skåne numera är *ett* län med *ett* landsting. Sveriges Radio (SR) bör därför i Skåne ha *en* centralredaktion som är gemensam för hela länet och som kompletteras med flera lokalredaktioner.

Utskottets ställningstagande

Under löpande tillståndsperiod beslutar SR självt om sin organisation. Anslagsvillkoren för företaget anger att SR ska ha en decentraliserad organisation som skapar goda förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå. Organisationen ska utformas så att den möjliggör hög närvaro av personer ute i landet med kunskap om och förankring i de olika regionerna.

Utskottet har inhämtat att företaget kontinuerligt prövar vilken organisation som är lämpligast för uppdraget. Utgångspunkten i Skåne är att producera lokala nyheter och program för hela den skånska befolkningen, vilket i dag sker med två lokala kanaler, nämligen SR Radio Malmöhus och SR Radio Kristianstad.

Motion Kr325 (m) avstyrks därmed.

Public service och nationella minoriteter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om en formaliserad dialog mellan public service-företagen och de nationella minoriteterna. Enligt nuvarande sändningstillstånd ska programföretagen beakta språkliga och etniska minoriteters intressen. Dessutom ska minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli och romani chib inta en särställning i programverksamheten.

Jämför särskilt yttrande 1 (v).

Motionen

I *motion K330* av Siv Holma m.fl. (v) föreslår motionärerna att dialogen mellan public service-företagen och de nationella minoriteternas riksorganisationer ska formaliseras så att tillgängligheten till de nationella minoritetsspråken kan förbättras (yrkande 4).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att nuvarande sändningstillstånd för SR, SVT och UR anger att programföretagen ska beakta språkliga och etniska minoriteters intressen. Denna verksamhet ska vara ett prioriterat område, och tillgängligheten ska förbättras för dessa grupper. Minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli och romani chib ska inta en särställning. Företagen ska ha en dialog med de berörda grupperna. I fråga om verksamhet för språkliga och etniska minoriteter får företagen sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser. Av public service-redovisningarna framgår hur programföretagen har uppfyllt sina uppdrag. Överenskommelser mellan företagen rörande insatser för språkliga och etniska minoriteter ska enligt anslagsvillkoren lämnas till Kulturdepartementet och Granskningsnämnden för radio och TV. En sådan har senast överlämnats i juni 2007.

Det anförda visar att motionärernas krav i allt väsentligt är tillgodosett. Därutöver kan nämnas att frågor om programverksamhet för de nationella minoriteterna särskilt ska beaktas av den utredare som för närvarande utreder radio och tv i allmänhetens tjänst (dir. 2007:71). Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet *motion K330* (v) yrkande 4.

Grannlands-tv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag som syftar till att nordiska public service-kanaler ska ingå i grundutbudet i ländernas digitala marknät. Utskottet pekar bl.a. på problem av upphovsrättslig och därmed även ekonomisk natur som måste lösas samt att frågan följs av kultur- och utbildningsutskottet i Nordiska rådet.

Jämför reservation 1 (v).

Motionerna

Lars Wegendal (s) föreslår i *motion Kr306* att regeringen ska verka för ett förstärkt utbud av grannlands-tv i Norden. Enligt motionären bör de nordiska public service-kanalerna ingå i det digitala marknätets grundutbud. Dessutom bör regeringen arbeta för en harmonisering av den tekniska standarden för digital-tv inom de nordiska länderna.

Liknande förslag framförs i *motion Kr214* av Ulf Nilsson (fp). Motionären begär att regeringen ska inleda förhandlingar med de nordiska ländernas regeringar för att förverkliga Nordiska rådets rekommendation att säkerställa att de nordiska public service-kanalerna ingår i programutbudet när digital-tv införs. Regeringen bör även arbeta för en harmonisering av tekniska standarder för digital-tv.

Även i *motion Kr251* av Christer Winbäck (fp) hänvisar motionären till Nordiska rådets rekommendation om att de nordiska länderna ska ge allmänheten större möjligheter att se de övriga ländernas public service-kanaler. Den svenska regeringen bör under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet prioritera denna fråga, menar motionären.

I *motion Kr255* av Stefan Tornberg (c) föreslår motionären att alla i Norden ska kunna följa det nordiska public service-utbudet. Motionären framhåller att övergången till digitalteknik erbjuder nya möjligheter till ett breddat och utökat samarbete mellan länderna.

Bakgrund

I november 2006 antog Nordiska rådet en rekommendation i vilken medlemsländerna uppmanades att säkerställa att de nordiska public service-kanalerna ingår i programutbudet när digital-tv införs. Nordiska rådet rekommenderade även att länderna skulle arbeta för en harmonisering av tekniska standarder för digital-tv. Genom Nordiska ministerrådet har regeringarna därefter i ett meddelande reagerat på rekommendationen. En redogörelse för läget återfinns i Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskotts betänkande av den 25 september 2007. Av det framgår bl.a. att skillnaderna mellan länderna är stora då det gäller tillgången till grannlandskanaler. Kultur- och utbildningsutskottet anser att det borde vara möjligt för alla länderna att erbjuda grannlands-tv, om bara den politiska viljan finns. Det framgår också av betänkandet att medborgarna i delar av Finland och Sverige kommer att kunna se varandras public service-kanaler. Då det gäller Nordiska rådets rekommendation om harmonisering av de tekniska standarderna för digital-tv har kultur- och utbildningsutskottet noterat att det inte är en fråga för de nordiska myndigheterna. Harmoniseringsfrågan hanteras i stället av de nordiska tv-bolagen, som redan har ett nära samarbete på detta område. Den delen av Nordiska rådets rekommendation är numera avskriven.

Nordiska rådet inväntar nya besked från medlemsländerna då det gäller den första delen av rekommendationen, dvs. hur medlemsländerna avser att säkerställa att de nordiska public service-kanalerna kan ingå i programutbudet när digital marksänd tv införs i länderna.

Utskottets ställningstagande

Frågan om nordiskt tv-samarbete har diskuterats i nordiska sammanhang under flera decennier och har även behandlats av kulturutskottet vid upprepade tillfällen, senast våren 2007.¹

Digitala sändningar tar mindre plats än analogo sändningar. Den digitala sändningstekniken gör det därför möjligt att sända betydligt fler programkanaler. I teorin finns det därmed möjligheter för de nordiska länderna att efter teknikövergången sända grannländernas public service-kanaler. Det finns emellertid problem i sammanhanget av upphovsrättslig och ekonomisk natur som måste lösas. Detta har också påpekats av statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth i ett skriftligt svar på en fråga av Hans Wallmark (m) i riksdagen den 13 december 2006.² Statsrådet betonade då även att det är en viktig princip att det är efterfrågan som ska styra utbudet i marknätet liksom i andra distributionsformer, t.ex. kabel- och satellitdistribution. Samtidigt är det, menade hon, en viktig kulturpolitisk uppgift att stärka samarbetet med de nordiska grannländerna. Det kan i förlängningen bidra till att öka tittarnas efterfrågan på nordisk tv och film. Utskottet instämmer i dessa synpunkter.

Det kan tilläggas att regeringen har aviserat att public service och grannlands-tv i den digitala tidsåldern ska bli föremål för en workshop i september 2008.³ Dessutom fortsätter Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott att bevaka ärendet fram till nästa råds-session hösten 2008 då de nordiska ländernas regeringar genom Nordiska ministerrådet kommer att lägga fram ett nytt meddelande till Nordiska rådet.

Slutligen kan nämnas att de hushåll som är anslutna till kabel-tv-företaget Com Hem har möjlighet att mot avgift abonnera på public service-kanaler från Danmark, Norge och Finland.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna Kr214 (fp), Kr251 (fp), Kr255 (c) och Kr306 (s).

¹ Bet. 2006/07:KrU3.

² Skriftlig fråga 2006/07:278 av Hans Wallmark (m).

³ Kultur, media och idrott. Sektorprogram inför Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2008.

Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att regeringen ska utreda hur sändningarna av finsk tv på sikt ska kunna nå hela Sverige. Utskottet konstaterar att TV Finland sänds över marknätet i Stockholm, Västerås och Uppsala. Alla hushåll i landet som är anslutna till kabel-tv-bolaget Com Hems kabelnät kan abonnera på den finska programkanalen. Även de hushåll som har satellitmottagning kan abonnera på programkanalen.

Jämför reservation 2 (v).

Motionen

I *motion K330* av Siv Holma m.fl. (v) tar motionärerna upp utbytet av tv-sändningar mellan Sverige och Finland. De föreslår att regeringen skyndsamt ska utreda hur sändningarna av finsk tv på sikt ska kunna utvidgas så att de når hela Sverige (yrkande 2).

Bakgrund

Det svensk-finska tv-utbytet har pågått i närmare 20 år och bedrivs i enlighet med en princip om ömsesidighet. Finland svarar för kostnaderna för utsändningen av en svensk redigerad programkanal i Finland och för överföringen av en finsk programkanal till Sverige. På motsvarande sätt svarar Sverige för kostnaderna för utsändningen av en finsk programkanal i Sverige och för överföringen av en svensk programkanal till Finland. På statsbudgeten har 21 miljoner kronor anvisats för ändamålet. Eftersom det aldrig har funnits ett skriftligt avtal mellan Finland och Sverige uttalade kulturutskottet med anledning av ett motionsförslag hösten 2007 att det kan finnas skäl för regeringen att överväga om tv-samarbetet bör ges en fastare form.⁴

Utskottets ställningstagande

Den redigerade finländska kanalen TV Finland (tidigare Finlands TV) sänds digitalt över marknätet i Stockholm, Västerås och Uppsala. Som framgår av ett tidigare avsnitt i detta betänkande kan även alla hushåll i landet som är anslutna till kabel-tv-bolaget Com Hems kabelnät abonnera på den finska programkanalen. Dessutom har hushåll som har satellitmottagning möjlighet att abonnera på programkanalen.

Kulturministern har nyligen som svar på en fråga från Sinikka Bohlin (s) om finsk tv i Norrbotten anfört följande.⁵

⁴ Bet. 2007/08:KrU1 s. 106.

⁵ Svar på skriftlig fråga 2007/08:107 av Sinikka Bohlin (s).

När det gäller det Sverigefinska tv-utbytet förs återkommande diskussioner mellan Sverige och Finland både på politisk nivå och mellan tjänstemän. På båda sidor finns en strävan att på bästa sätt använda de medel som finns tillgängliga för utbytet. Kulturdepartementet har också kontinuerlig kontakt med Sverigefinska Riksförbundet i frågan.

Jag tycker att det är angeläget att de grupper som har finska som modersmål i Sverige har tillgång till medier på det finska språket. För att garantera detta finns inte bara det Sverigefinska tv-utbytet, utan också krav på Sveriges Television och Sveriges Radio att utveckla program på minoritetsspråken, där finska intar en särställning.

Utskottet har inte någon annan uppfattning än statsrådet i denna fråga. Med hänvisning till det anförda avstyrks motion K330 (v) yrkande 2.

Filmfrågor

Konkurrens på biografmarknaden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att Konkurrensverket ska få tydliga riktlinjer då det gäller den bristande konkurrensen på biografmarknaden. Det långsiktiga arbetet med att bereda en ny filmpolitik för tiden efter 2010 påbörjades nyligen. Frågor som gäller biografmarknaden torde komma att studeras ingående i det sammanhanget.

Jämför särskilt yttrande 2 (s, v).

Motionen

I *motion Kr331* noterar Thomas Bodström (s) att Svensk Filmindustri (SF) i dag dominerar den svenska biografmarknaden. Motionären befarar att både biopubliken och filmmakarna förlorar på detta, t.ex. genom att biljettpriserna kan drivas upp, vilket skulle missgynna svensk film. Det finns också risk för att filmutbudet begränsas och att utrymmet för smalare filmer krymper. Motionären föreslår att regeringen ska ge Konkurrensverket tydliga riktlinjer för hur denna utveckling ska förhindras.

Bakgrund

SF Bio ville 2004 köpa biografkedjan Sandrew Metronome Sverige. Konkurrensverket ansåg att affären, om den genomfördes, skulle ha gett påtagligt negativa effekter på filmutbudet, biljettpriserna och antalet biografer. Dessutom skulle marknaderna för filmdistribution och filmproduktion påverkas negativt. Konkurrensverket ville stoppa affären och lämnade in en

stämningsansökan till Stockholms tingsrätt i januari 2005. SF Bio drog i april 2005 tillbaka sitt bud, varefter biografkedjan Astoria blev ny ägare till Sandrewbiograferna. Företagskoncentrationen blev därmed inte av.

Efter en kort tid gick emellertid biografkedjan Astoria i konkurs och biograferna övertogs till största delen av SF.

Konkurrenslagen (1993:20) innehåller bestämmelser som syftar till att förhindra att företag får för stark marknadsmakt. Större företagssamgåenden prövas i enlighet med 34 a § konkurrenslagen, som har följande lydelse.

Stockholms tingsrätt får på talan av Konkurrensverket förbjuda en företagskoncentration som omfattas av anmälningsskyldighet enligt 37 § eller som har anmälts frivilligt enligt vad som anges där.

Företagskoncentrationen skall förbjudas, om

1. den skapar eller förstärker en dominerande ställning som väsentligt hämmar eller är ägnad att väsentligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens inom landet i dess helhet eller en avsevärd del av det, och
2. ett förbud kan meddelas utan att väsentliga nationella säkerhets- eller försörjningsintressen åsidosätts.

Utskottets ställningstagande

Som visats i det föregående har Konkurrensverket agerat i den fråga som motionären aktualiserar. Enligt utskottets uppfattning innebär den därpå följande utvecklingen där SF Bio vuxit till en tung aktör på den svenska biografmarknaden inte nödvändigtvis att regelverket är otydligt och bör ändras.

Utskottet erinrar om att Filminstitutet ska bidra till att biografens roll som kulturell mötesplats upprätthålls och utvecklas i hela landet. I detta syfte fördelar institutet såväl ett stöd för import och lansering av kvalitetsfilm som ett biografstöd. Filminstitutet har också i uppdrag att följa utvecklingen av den digitala biografutvecklingen i landet.

Det långsiktiga arbetet med att bereda en ny filmpolitik för tiden efter 2010 påbörjades hösten 2007 inom Regeringskansliet.⁶ Utskottet utgår från att frågor som gäller biografmarknaden kommer att studeras ingående i det sammanhanget. Motion Kr331 (s) bör därför inte leda till någon åtgärd från riksdagens sida. Den avstyrks.

⁶ Prop. 2007/08:1 utgiftsområde 17 s. 58.

Filmfestival på temat kvinnovåld

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att regeringen ska uppmärksammas på behovet av en filmfestival på temat kvinnovåld. Det åvilar arrangörerna av en filmfestival att självständigt – och utan påpekande från riksdagen – besluta vilka teman som ska belysas under en filmfestival.

Motionen

I motion *Ju246* av Carina Hägg (s) föreslås olika åtgärder för att motverka våld mot kvinnor. Motionären hävdar att det inom kultursektorn finns manliga maktstrukturer. Riksdagen bör därför uppmärksamma regeringen på behovet av en filmfestival med filmer på temat våld mot kvinnor (yrkande 15).

Utskottets ställningstagande

Ett övergripande verksamhetsmål för Filminstitutet är att integrera ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv i verksamheten.

Filminstitutet har nyligen beslutat att anslaget för stöd till filmfestivaler ska öka. Huvuddelen av beloppet ska öronmärkas för större profilerade festivaler som är av nationellt intresse.⁷ Inom ramen för stödet ska ett mindre belopp avsättas för tillfälliga projektstöd till mindre festivaler som lyfter fram ett aktuellt tema, prövar nya visningsformer, satsar på konstnärligt intressanta filmer eller liknande.

Utskottet konstaterar att det åvilar arrangörerna av en filmfestival att självständigt – och utan påpekande från riksdagen – besluta vilka teman som ska belysas under en filmfestival. Filminstitutet beslutar om eventuella bidrag till arrangörerna. Riksdagen bör således inte vidta någon åtgärd med anledning av motion *Ju246* (s) yrkande 15. Yrkandet avstyrks.

⁷ Handlingsplan för insatser inom biograf- och distributionsområdet 2008–2010.

Censurfrågor

Översyn av Biografbyråns roll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att Biografbyråns roll ska ses över och vuxencensuren avskaffas. Även om det finns omständigheter som talar för en sådan översyn anser utskottet att det får ankomma på regeringen att noga följa frågan och överväga om ändringar bör göras i censurlagstiftningen.

Motionerna

I *motion Kr218* av Magdalena Andersson (m) framhåller motionären att filmpublikens medie- och tittarvanor har förändrats och att filmcensuren i praktiken bara berör en mindre del av de filmer som allmänheten tittar på. Effekten av Biografbyråns censurverksamhet kan därmed ifrågasättas. Motionären föreslår att filmcensuren för vuxna ska ses över med syftet att den ska tas bort. Hon påminner även om att en kommitté har regeringens uppdrag att lämna förslag till effektivisering av den statliga förvaltningen och pröva vilka myndigheter, eller delar av myndigheters verksamhet, som bör avvecklas eller avgränsas. Regeringen bör uppmärksammas på att Biografbyråns verksamhet bör ingå i kommitténs uppdrag.

Även i *motion Kr310* av Finn Bengtsson och Karl Sigfrid (båda m) anser motionärerna att vuxencensuren ska avskaffas. De föreslår att en översyn ska göras av lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram i detta syfte.

I *motion Kr265* av Sten Nordin och Fredrik Schulte (båda m) begär motionärerna en översyn av granskningslagen. Förslaget syftar till att Biografbyrån ska avvecklas och att uppdraget att föreslå åldersgränser för filmer i stället ska åvila filmbolagen.

Ett liknande förslag finns i *motion Kr314* av Tomas Tobé och Jessica Polfjärd (båda m) som föreslår att filmcensuren och Biografbyrån ska avskaffas. Motionärerna motiverar sitt förslag med att Biografbyråns verksamhet numera endast inriktas på att besluta om åldersgränser för filmerna.

Bakgrund

I enlighet med lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram granskar Statens biografbyrå filmer och videogram som är avsedda att visas vid allmän sammankomst eller offentlig tillställning. På begäran förhandsgranskas även filmer och videogram för enskilt bruk. Biografbyrån fastställer åldersgränser för de filmer som granskas. Byrån kan besluta om klipp i filmer samt om visningsförbud. Vidare utövar Biograf-

byrån tillsyn över videogrammarknaden och efterlevnaden av bestämmelserna i brottsbalken om olaga våldsskildring och otillåten utlämning av teknisk upptagning när det gäller rörliga bilder. Biografbyrån ska enligt brottsbalken yttra sig till Justitiekanslern (JK) i åtalsärenden som rör olaga våldsskildring.

Utskottets ställningstagande

Under föregående riksmöte behandlade och avstyrkte utskottet ett yrkande liknande de nu aktuella.⁸ Utskottet framhöll då bl.a. att medielandskapet genomgått stora förändringar och att filmpublikens medie- och tittarvanor medfört att censuren endast berör en mindre del av de filmer som allmänheten tittar på och att effekten av Biografbyråns verksamhet därmed skulle kunna ifrågasättas. Vidare nämndes att några av våra grannländer avskaffat vuxencensuren. Dessa omständigheter talade för att en översyn av censuren och Biografbyråns roll skulle vara motiverad. Utskottet ansåg emellertid att det fick ankomma på regeringen att noga följa frågan och överväga om ändringar borde göras i censurlagstiftningen. Utskottet har alltså samma inställning. Det kan tilläggas att regeringen i budgetpropositionen för 2008 bedömde att Biografbyråns arbete med att fastställa åldersgränser minskar risken för psykisk skada hos barn och unga som tittar på film.⁹

Även den del av motion Kr218 (m) som syftar till att Biografbyråns verksamhet ska uppmärksammas av 2006 års förvaltningskommitté berördes av kulturutskottet vid föregående riksmöte. Utskottet utgick från att Biografbyråns liksom Medierådets verksamheter skulle komma att ingå i kommitténs översyn över den statliga förvaltningens uppgifter och organisation. Kommitténs arbete ska avslutas senast den 15 december 2008 (dir. 2006:123). Utskottet har alltså samma inställning även i denna fråga.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motionerna Kr218 (m), Kr265 (m), Kr310 (m) och Kr314 (m).

Censuravgift för digitala filmer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att den som visar elektroniskt distribuerad film ska slippa betala avgift för s.k. tillståndskort till Biografbyrån. Detta förhållande hänger nära samman med utvecklingen av de digitala biograferna i Sverige och är därför intressant från en filmpolitisk utgångspunkt. Det är rimligt att anta att frågan kommer att aktualiseras i arbetet med att utforma en ny filmpolitik.

⁸ Bet. 2006/07:KrU3.

⁹ Budgetpropositionen för 2008 utgiftsområde 17 s. 101.

Motionen

Hans Wallmark (m) tar i *motion Kr351* upp frågan om avgift för tillståndskort för digitalt distribuerade filmer. Enligt motionären kan det visa sig vara svårt att förhandsgranska filmer som simultant laddas ned från en källa. Sådant material förhandsgranskas inte. Trots att en sådan film inte är förhandsgranskad är den som visar filmen för publik skyldig att betala Biografbyrån för s.k. tillståndskort. Motionären vill ändra på detta förhållande så att den som visar digital film slipper avgift för tillståndskortet.

Bakgrund

Enligt 1 § lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram ska framställningen i en film eller ett videogram vara granskad och godkänd av Biografbyrån innan den får visas vid allmän sammankomst eller offentlig tillställning. Enligt 8 § ska ett tillståndskort utfärdat av Biografbyrån finnas tillgängligt då en framställning som granskats och godkänts av Biografbyrån visas vid en allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

Enligt 3 § förordningen (1990:992) om granskning och kontroll av filmer och videogram utfärdar Biografbyrån – när den godkänt en framställning – det antal tillståndskort som sökanden begär. Av kortet ska det bl.a. framgå om framställningen har godkänts för visning för barn under sju år, under elva år eller under femton år. Kortet ska finnas tillgängligt då framställningen visas vid en allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

Utskottets ställningstagande

Den fråga som aktualiseras i motionen har ett nära samband med utvecklingen av de digitala biograferna i Sverige och är därför även intressant från en filmpolitisk utgångspunkt. Denna utveckling följs av Svenska Filminstitutet, som i mars 2007 framhöll för regeringen att regelverket för filmcensur är illa anpassat till den digitala biografåldern. Dessutom ansåg institutet att den avgift som Biografbyrån tar ut, 975 kronor per tillståndskort, utgör ett hinder för vidare spridning av lågbudget-, kort- och dokumentärfilm samt ungas egna filmer.¹⁰ En översyn borde därför snarast göras av regelverket.

Det framgår av budgetpropositionen för 2008 att regeringen noga följer den digitala utvecklingen och dess följder för filmgranskningen samt att digitaliseringen på sikt kommer att få konsekvenser för tillämpningen av granskningslagen.

Enligt utskottets uppfattning är det realistiskt att anta att digital distribution av biograffilmer kommer att ha slagit igenom inom några år. Det är därför rimligt att anta att denna fråga kommer att aktualiseras när arbetet med att utforma en filmpolitik för tiden efter 2010 påbörjas.

¹⁰ Digital bio. Rapport 1 mars 2007. Svenska Filminstitutet.

Utskottet har vidare uppmärksammat att Tryck- och yttrandefrihetsberedningen har kommit fram till att granskningslagen inte är tillämplig på digital bio.¹¹ Utvecklingen av digital bio innebär enligt beredningen att filmcensuren i motsvarande mån förlorar sitt lagstöd. Det är tänkbart att denna fråga kommer att behandlas inom ramen för en parlamentarisk utredning om tryck- och yttrandefriheten som ska tillsättas inom kort av regeringen (Justitiedepartementet).

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motion Kr351 (m).

¹¹ Ett nytt grundlagsskydd för tryck- och yttrandefriheten? Del 1 s. 190 (SOU 2006:96).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Grannlands-tv, punkt 6 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2007/08:Kr214 av Ulf Nilsson m.fl. (fp), 2007/08:Kr251 av Christer Winbäck (fp), 2007/08:Kr255 av Stefan Tornberg (c) och 2007/08:Kr306 av Lars Wegendal (s).

Ställningstagande

Den finskspråkiga tv-publiken har tillgång till en redigerad finsk tv-kanal i några få regioner i Sverige samt över Com Hems kabelnät. Samtidigt fylls det digitala marknätet med en mängd kommersiella skräpkanaler. Detta är enligt min mening inte tillfredsställande. I likhet med vad som anförs i motion Kr306 (s) anser jag att regeringen bör arbeta för en kvalitetshöjning av utbudet genom att ge utrymme för de nordiska grannländernas public service-kanaler. Därmed skulle tv-utbudet för finskspråkiga i hela landet i hög grad förbättras. Regeringen bör således snarast ta initiativ till att förverkliga Nordiska rådets rekommendation, så att vi i Sverige kan få tillgång till våra grannländers public service-kanaler.

Vad jag här har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen delvis bifaller motionerna Kr214 (fp), Kr251 (fp), Kr255 (c) och Kr306 (s).

2. Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland, punkt 7 (v)

av Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:K330 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 2.

Ställningstagande

Det svensk-finska tv-utbytet har nu pågått i närmare 20 år. Den redigerade finländska tv-kanalen TV Finland sänds visserligen över det digitala tv-nätet, men endast över Stockholm, Västerås och Uppsala. Därutöver kan den del av befolkningen som har tillgång till Com Hems kabelnät mot en avgift abonnera på TV Finland. Det är enligt min mening otillräckligt. Staten har ett särskilt ansvar för de nationella minoriteterna. Det är därför hög tid att regeringen nu ser till att bygga ut de finländska sändningarna så att de i ett första steg täcker de s.k. förvaltningsområdena i norra Sverige och därefter på sikt hela landet.

Vad jag här har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bifaller motion K330 (v) yrkande 2.

Särskilda yttranden

1. Public service och nationella minoriteter, punkt 5 (v)

Siv Holma (v) anför:

Det är av stor betydelse att de särskilda behov som Sveriges nationella minoriteter har prioriteras i public service-företagens programverksamhet. Jag är medveten om att det redan enligt nuvarande sändningstillstånd åligger de tre programföretagen att ha dialoger med företrädare för de berörda minoritetsgrupperna. Enligt min mening hade det varit en fördel om dessa dialoger redan nu kunde formaliseras, vilket föreslås i motion K330 (v). Jag har emellertid avstått från att reservera mig till fördel för motionsförslaget, eftersom vi för tillfället befinner oss mitt i en sändningstillståndspe-riod. Jag utgår från att kravet på formaliserade dialoger beaktas inom ramen för den särskilda utredarens arbete som ska avslutas före sommaren 2008.

2. Konkurrens på biografmarknaden, punkt 8 (s, v)

Siv Holma (v), Margareta Israelsson (s), Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s) och Göran Persson i Simrishamn (s) anför:

I likhet med motionären bakom motion Kr331 (s) anser vi att det är angeläget att den svenska biografmarknaden får fler aktörer, inte färre. Med SF Bios dominerande ställning på både biograf- och distributionsmarknaderna har vi nu fått en i det närmaste monopolliknande situation i Sverige. Regeringen har i detta läge i vårt tycke varit alltför passiv. Enligt uppgift har arbetet med att förbereda en ny filmpolitik för tiden efter 2010 nu påbörjats. Vi förutsätter därför att regeringen i det sammanhanget utarbetar förslag till hur koncentrationen på biografmarknaden ska brytas.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:K330 av Siv Holma m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur sändningarna av finsk tv på sikt ska kunna utvidgas till att täcka hela landet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att formalisera dialogen mellan public service och de nationella minoriteternas riksorganisationer.

2007/08:Ju246 av Carina Hägg (s):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att behovet av en filmfestival med filmer på temat våld mot kvinnor uppmärksammas.

2007/08:Kr206 av Eva Flyborg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att flytta SVT till Göteborg.

2007/08:Kr214 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkra möjligheten att se grannlands-tv i Norden.

2007/08:Kr218 av Magdalena Andersson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av Statens biografbyrås verksamhet.

2007/08:Kr251 av Christer Winbäck (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det digitala marknätet bör innehålla nordiska tv-kanaler.

2007/08:Kr255 av Stefan Tornberg (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjlighet för alla i Norden att följa de nordiska ländernas public service-utbud i tv genom att skapa en nordisk public service-marknad.

2007/08:Kr259 av Solveig Ternström och Eva Selin Lindgren (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att med större kraft motverka åldersdiskrimineringen, bl.a. genom att inrätta en seniorkanal i den svenska statstelevisionen.

2007/08:Kr265 av Sten Nordin och Fredrik Schulte (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändring av granskningslagen.

2007/08:Kr303 av Olle Thorell (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättandet av en lyssnarombudsman på Sveriges Radio.

2007/08:Kr306 av Lars Wegendal (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ett förstärkt utbud av grannlands-tv i Norden.

2007/08:Kr310 av Finn Bengtsson och Karl Sigfrid (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn över lagen om granskning och kontroll av filmer och videogram (1990) i syfte att kunna avskaffa vuxencensuren.

2007/08:Kr314 av Tomas Tobé och Jessica Polfjärd (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa censuren och Biografbyrån.

2007/08:Kr325 av Margareta Pålsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lokalradion för hela Skåne.

2007/08:Kr331 av Thomas Bodström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konkurrens på biografmarknaden.

2007/08:Kr351 av Hans Wallmark (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillståndskort för den som visar digitalfilm som ej förhandsgranskats av Statens biografbyrå.